

Nro. 51.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben, Pénteken Juniusnak 25-ik napján
1802-ik éftendőben,*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

B é t s .

Azt a' katonást, körül közelébről irtuk vala, hogy tegnap, Tsötörtökön, agyon fogják löni, nem agyon lötték, hanem fel akasztották.

A' *Pasman Oglu* Oláh országban való környülállásairól a' múlt posta naptól fogva semmi nevezetes tudósítást nem vettünk.

Posonból írják hogy Eö Császári Királyi Felsége, a' *Styriában* lévő híres és nevezetes *Sz. Lamberti Sz. Benedek* Szerszetnek, régi, és mind a' Romai Pápáktól, mind pedig a' Fels. Császároktól, sok szép prérogatívakkal fel ékesített, hanem az 1786-ik éftendőből fogva megszünt, Klastromát, vizsgálta állítani, és minden jussait 's privilégiumait vizsgálta adni, kegyelmesen méltóztatott. Az 1786-ban éltben lévő Papi

E . .

fzemélyei között ezen Klafstromnak, most 52-ten vannak még életben.

Minthogy most jött el az az idő, midőn a' külső kereskedés minden ahozértőknek, nevezetesen pedig a' tehetősebb magánosoknak figyelemteliségeket magára vonta: erre nézve illendőnek itéltük mi is leírni summáson azon Ausztriai magános fzemélyeknek spekulatziójokat, a' kik arra határozták magokat, hogy *Triestből* az Afrikai Napnyúgoti partokfelé egy ilyen kereskedés béli halzmos spekulatzióra, hajót küldözzenek el, a' melly hajó Ausztriai Fábrikákból való portékákat vivén oda, azok helyet Napnyugoti Afrikai produktumokat hozzon tserében vizfiza; hogy ily módon némely külső országi, hanem a' Cs. K. Örökös országokban is szükségessé vált portékákat, egyenesen az első kézből kaphassuk.

A' Fel-állítói ezen kereskedésnek azon fognak lenni, hogy mi töllünk, az Afrikaiaknak betses portékákat, p. o: vas, és úgy nevezett Nürnbergi, réz, on, dohány, pálinka, gyólt, posztó, kotton, üveg, és több egyéb e' féte, portékákból álló tzikelyeket, küldjenek az Afrikaiaknak: onnétt ellenben olyanokat hozzanak vizfiza, a' mellyeknek betse, és arra az Afrikai partokon kitsiny, nállunk pedig nagy; következésképpen a' mellyekkel való kereskedésből minden környülállásokhoz és a' ki adandó költségnek mennyiségéhez képpelt, feles pr. Centumot lehet remélni.

Fel-állítására ezen tengeri kereskedésnek, 250,000 Forintokból álló fundus határozottatott: a' melly summa 500 Aktziákra osztatik fel, következésképpen egy-egy Aktzia 500 Forintból áll. Ezekből az 500 Aktziákból formálódik a' *Primitivus*, vagy *Eredeti* fundus, a' mellyekhez különös prérogatívák lesznek foglaltatva, és a' mellyeknek száma nem fog nevedekni, ha mingyár a' kereskedésnek előmenetelesülése végett a' fundus nevedekni fog is.

A' kik 500 Forintoknak letétele által Ak-
tziát akarnak venni, az az, a' kik ezen kereske-
désbe mint részesekek bé állani, és a' nyerségből
osztózni, kívánnak, le tehetik, vagy le létethe-
tik az 500 Forintokat Bétsben, Nemes *Baldtauff*
Josef Melchior Nagy kereskedő és vekseles házá-
ban, a' *Stock im Eisen* nevü piatzon. Az Ak-
tzionártusoknak (részesekeknek) addig is, míg a'
Dividendumból (az el osztandó nyereségből) az
öket illető részt vehetnék, a' bé tett summáért
6 pr. centum interes fizettetik ki, fél esztendő-
ként, de a' melly az után a' *Dividendumból* le
húzzattatik, a' hátra lévő rész pedig kinek kinek
minden további kivétel nélkül a' nevezett *Bald-
tauff* Nagy kereskedő ház által ki fizettetik.

A' hajó mellyel ez a' kereskedés folytattat-
ni fog, a' mindenek által tiszteltető, ditsőfféges
és szerentsés *Fő Hercege Károly* nevet fogja vi-
selni. A' Kapitánya egy ismértes, sok tapaszt-
alású, a' Napnyúgoti Afrikai parton több eszten-
dokig lakott, értelmes tengeri hajós ember, a' ki
mellé még egy fő és egy All Hádnagy, és illen-
dő számú hajós személyek, adattatnak.

Bétsben Cs. K. Magyar és Erdely országi
Udv. Agens *Schweighofer* M. J. úrnál, Triestben
pedig a' nevezetes *Cassis* Grófi házbantaláltatnak
azon Cancelláriak, mellyek ezen Társaságnak *spe-
ditioját*, levelezésit, 's egyéb e' féte foglalatosfá-
gait folytatják, és a' mellyektől, minden köze-
lébb és távolabb lakók, az egész kereskedés bé-
li intézet felől bővebben értekezödhhetnek,

Frantzia Respublika.

Az Országlószék ilyen igen örvendetes tudó-
sitást vett *Brestből* a' telegrafus által *St. Domin-
gó* szigete iránt: —

„ A' *Curieux* nevü hajó, 32 napokig tartott
útazása után, *St. Domingóból*, a' *Leclerc* fő ve-
zér Adjutánsával ide érkezett, a' ki igen jó hírt
hozott. A' *Tossaint* egygyik keze, *Gen. Chri-
stoph*, ő tölle el pórtóiván, a' *Frantzia* táborhoz

tsatolta magát. Négy napokkal az után Touffaint maga is, a' másik kezével Dessalines Generállal egygyütt, alájok adta magát a' győzedelmeseknek. Magazinumaik, munitzióik, ág-úzó készületeik, minden hadi szerzásaikkal egygyütt hatalmunkban vannak. "

Az ide érkezett új Török Követ *Ghalib-Effendi*, a' napokban az Első Konzálnál ebédelt Malmaisonban. Ebédelt az után a' másik két Konzuloknál is.

Gen. *Menou*, Orsey nevü jószágában tölti leg több idejét az Egyiptomból hozott menyetskével: Gen. *Moreau* is jó izűn dohányozik még ma is, falus, az *Isle de France* béli volt Gubernátor leányával, a' nélküi, hogy leg kissébbet gondolni láttatna csak nem egész el fe ejtetődésével.

Hámburg várossáról azt jegyzik meg a' Párisi levelek, hogy a' mióta az Émigránsok Frantzia országba vég képpen vissza kezdettek takarodni, és a' mióta a' kereskedők figyelme:essége Antwerpia felé kezdett fordúlni, a' Hamburgi népesség száma leg alább 30 ezerrel kevesedett.

Annak a' fontos kérdésnek, hogy Konzul legyen e' Bonaparte hóltig? fontos resultátuma, 14 napok alatt ki fog nyilatkozni. Ezt fogja az után kevés napokkal, a' Helvétziai zürzavaroknak elnyomattatása, és a' Német országi pótolásoknak végző munkája is, minden kétség nélkül követni.

Ez a' Bonaparte élete fogytáig való Konzulságára való voksolás, az egész országban általjában vévén, nem nagy számmal megyen véghez. A' Rénusi 4 új Departamentomokban pedig különösön, a' Polgármesterek meghívására meg az alszonyok közzül is sokak fel irták vótumaiikat, és csak kevés számsra megyen azoknak száma, a' kik úgy vótizáltak, hogy ne legyen egész életében Konzul.

A' Koblentzi Préfektúrátus Közönséges Titoknokja *Masson* nevezetü tudós könyvíró, így

vótizált: Bonaparte, élete fogytáig, de nem egész élete fogytáig tétetve lévő, Konzul legyen: ismét meg ismét választaffék, de a' Megtartó = Tanács által, hanem ő maga, ő ként, példa:adás végett, és nagyobb ditsőffégnék okáért, ne telyessitse a' közönséges kívánságot.

Az új Püspökök béiktattatása mindenütt legfényesebb pompával megyen véghez az országban. Az Országglószék akarátja az, hogy a' religió, következésképpen annak szolgálai is, tisztelleges állapotra, és méltó tisztelettel helyheztesd: nek vizza.

Ehrenbreitsteinből írják, hogy néhány fegyveres osztályok nem vótizáltak, és hogy a' 16:ik Vadász Regimentnek Oberstere olyan kínýí'alkoztatást tett legyen, hogy az ő alatta lévő katonáknak a' fegyver =, és nempenna = hordozás, a' kötelességek; nem is tudnak leni: melyre nézve ő, fejéren küldi vizszara *Ulailromotary Cluj*

A' Papával való Korkordáta Koblentzben, nagy mise és *Te Deum* énekítés által innepeltetett meg.

Nagy Britannia.

London, Jun 6:ik napján. Aprilis 10: dikén történt Dominique nevű Napnyúgoti Anglus szigeten, hogy az ott felállított Feketék Batalionnya, rebellálván, 3 fejer tisztjeit kegyetlen gyilkossággal megölte. Mihelyest *Johnstone*, a' sziget Kormányozója, a' dőlpet meg értette, a' fegyveres népet mindenünnét öszzeüzede, és a' rébellisekre réájok roított. Ezek arra ajánlották magokat, hogy le teszik a' fegyvert, ha tökéletes botsánat és el felejtkezés engedtetik nekik a' meg történtekért. *Johnston* el fogadta az ő ajánlásokat: hanem, midőn 500 emberekkel azon várhoz közelített volna, a' mellyben a' rébellisek voltak, fegyveresen és sörbao állva találta őket. Parantsolta: ékik, hogy tegyék le fegyverüket: hanem ezek azt tselekedni nem akarták. Erre nézve tüzet adatott réájok, melly által so-

kak el estek — 's azt látván a' többek, meg ijedtek, meg futamodtak, és nagy részint el hullottak, a' többek pedig valami 130-an, még fogattatván, lázra tétettek, és az ott lévő Admiral *Campbel* hajóra fogságra vitették. Ilyen módon állott helyre Dominique szigetén a' tsendes-ség. — Az Anglus katonák között valami 100-an estek el. — Azt az iktóztató kíntást, a' mellyel a' rébellis Feketék az ő 3 Fejér tiszteiket meg ölték, nem lehet képzelni. — Az e' féle történeteknek meg: szüntethetésekre nézve, az Anglusok sem kevesebbé ohajtják, mint a' Fracziák magok, hogy ezek minél előbb szerentsések lehetének a' St. Domingói rébellis Feketéknek meg hodoltatásával, minthogy ott lévén a' támadás kútfeje, másutt sem lehetne tökéletes tsendes-séget remélni addig, míg ott helyre nem állana a' rend.

Londonból Jun. 5: ik napján. Az Anglus úgy nevezett Napkeleti Indiai kereskedő társaság ismét egy nagy darab országot nyert, minekutána az *Oudci Nabóbot* (Fejedelmet) arra kényszerítette, hogy ez is egész birodalmát a' nevezett Kereskedő társaságnak engedje által. Az Oppozitzió részén lévő, írók nem kevésbé ki költenek a' nevezett Kompánia ellen, azért, hogy eddig való birtokaival, mellyekben 28 millió lakosok találtak, meg nem elégedvén, ismét egy Portugalliához hasonló nagyságu országot foglalt el. Hanem, azt felelik mások, hogy ezen *Oudci Nabó* tartományai úgy fekszenek, hogy már most igen szép kereskséget tsinálnak a' kereskedő társaság eddig való birtokainak. Nem volt még eddig soha, azt mongyák, egy kereskedő társaság is olyan hatalmas, mint ez.

Elegyes Dolgok.

Úgy hallatik, hogy *Pasman Ogluhoz* egy nagy Hatalmasságtól egy *Agens* érkezett légyen, hogy valami képpen a' közte és a' Porta között folyó hadakozásnak le tsendesítésére, közbenjárói útát módot találjon.

Cagliariból, Május 14 = dikén. Ide olyan parantsolat érkezett a' Király eö Felleégétől, Romából, hogy egy hsjó is, a' melly Frantzia zászlóval evez, a' Szárdiniai kikötő helyekbe bé ne fogadtassék. Ezen parantsolatra meg érkezésétől fogva már két olyan hajók igazítottak az *Algherói* tengeröbölből visszra, a' mellyek Frantzia portékákkal lévén meg terheltetve, oda ki akartak kötni. Minden Indzsinerjeink öfszre hívatattak, hogy a' szigetet védelmezhető állapotba helybeztessék. — (Nem régen Livornóból néhány Frantzia Batalionokkal rakott hajók indultak el titkon. Az ólta olyan hír szárnyal, hogy Szárdinia felé vették útjokat. Ha ezt a' hírt, a' *Cagliariból* érkezett tudósítással egybe vetjük: ezen hírt hitelesnek találhatjuk). {

Nyitrán, Jun. 11 - dikén.

Két újsággal szolgálok a' Kurir olvasóinak. Elsöben, hogy *Hersching Dániel* Ö Nagysága Szardikai válalztott Püspök, és Nyitrai Káptalannak Nagy Prépöstja, meg halálozott Pünkösd vasárnap előtt való éjjel, el temettetett szomorú, de igen szép pompával Pünkösd hetfön, végsö tiszteletére ölzve gyült a' körül belöl lévő Uraság, és Papság. Felettébb igen sajnálják, a' kik ésmérték ezt a' draga kegyes Urat. —

Máfodszor 24 = dik Májusban különös nagy szerentséje volt városunknak. *Anton* és *Rainer* Kir. Hertzegek, midön Körmözt Bányából visszra jöttek, nálunk megállapodtak. Annak előtte, hogy azoknak előjöveteleket meg halottuk, minden felöl nagy készületek tétettek az Ö tiszteséges befogadásokra. Tek. *Thuroczy János* Nyitra Vármegyének All. Ispánya ölzve hivatott a' kiket tsak lehetett a' Vármegye uraik közzül, a' kik Ö Királyi Herczégsegeket a' Vármegye házánál készen várták. A' Deák ifjuság, a' melly itt a' Kegyes Iskolák szerzetebéli papok gondviselése alatt nagy gondal neveltetik, a' városnak azon utzáján a' hidaknál a' mellyre volt a' bé-

menetel, készen várta. Több hat fázsnál szépen és tisztán fel öltözött deák ifjak két sorba spailér formán állottak. Mihelyest a városba érkeztek a Felső Hercegek az Iskolák Igazgatója Tiszt. *Kelle Leopold* úr a Professorokkal, és válogatott jel sebbs nemű U-fiakkal a hintóhoz közelebb lépett, és őket szép rövid beszéddel, és irott versekkel és énekekkel meg köszöntette. A melly köszöntést igen kegyes szívvel, és tekintettel vették, és meg köszönték a Kir. Hercegek. Az után buzgón az egész ifjúság fel kiáltotta Vivant, és mind addig meg nem tűntek kiáltani, míg azon hofzsu rendből ki nem ertek a Herczegi hintók.

Önnét jöttek a Vármegye házhoz, a hol meg szállottak. Kívül a Palatinális Regementből lévő katonák, belül a Vármegye helyi Nemesek tettek tiszteletet. Jeles, és dtséretes volt itt az említett V. Ifpány Urnak gondoskodása. Mihelyest a kotsiról le szállottak leg ottan a várba siettek hogy a Nagy Méltóságú Nyitrai Püspöknek Ulakhelyeit meg nézzék. Ott várták készen őket a Kaptalanbéli Urak, és a Szemináriumból lévő Professorok. Ezek is köteles tiszteletjeket meg tették Ö Herczégsegeknek. Tették a Herczegeknek az épület anzá. isi kább, mivel azt értették, hogy azon Püspöki Residencia egész ékeffégét a mostani Nagyságos Püspöktől vette egyedül. Azután az egész vároli meg szemlélték, a mellynek helyheztetésének igen tették. Ezek pediglen mind ör éntek déi után két órakor. A Piaristák Templomjokat, és Collegiumjokat is meg látogatni méltoztattak. Más nap regget hat órakor hasonlóképpen öfzve gyűltek mind a világi, mind az Egyházi Urak, hogy a Felső Hercegektől el bútsuzzanak. Az Iskolabéli Ifjúság ismét nagy hofzszú spailér rendet formált. Midön már meg indultak a Herczegek a deákok mély fő hajtások között ismét kiáltották: vivant, mint addig, még tsak láthatták a hintót.